

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
24 червня 2020 року,
Протокол № 10

Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І Чорний
(підпис)

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА»
для підготовки на третьому освітньо-науковому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 2
2. Заплановані результати навчання	– 3
3. Програма навчальної дисципліни	– 4
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 7
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 7
4.2. Аудиторні заняття	7
4.3. Самостійна робота здобувачів	– 7
5. Методи навчання та контролю	– 8
6. Схема нарахування балів	– 9
7. Рекомендована література	– 10
7.1. Основна література	– 10
7.2. Допоміжна література	– 11
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 12

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 08 Право
2. Код і назва спеціальності	– 081 Право
3. Назва спеціалізації	– спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	– Юридична техніка
5. Тип дисципліни	– обов'язкова
6. Код дисципліни	– ОК 5
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– третій
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– доктор філософії
9. Курс / рік навчання	– перший
10. Семестр	– другий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4,0 / 120
2) денна / заочна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 20
% від загального обсягу	– 16,6
лекційні заняття (годин)	– 12
% від обсягу аудиторних годин	– 10
семінарські заняття (годин)	– 8
% від обсягу аудиторних годин	– 40
самостійна робота (годин)	– 100
% від загального обсягу	– 83,3
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 3,7
самостійної роботи	– 17,7
12. Форма семестрового контролю	– екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– Тлумачення нормативно-правових актів
2) супутні дисципліни	– -
3) наступні дисципліни	– ППВ 2.4.1. Сучасна доктрина адміністративного права ППВ 2.4.3. Проблеми фінансового права ППВ 2.4.4. Актуальні питання інформаційного права

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Юридична техніка» забезпечує досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньо-науковою програмою «Доктор філософії з права»:

РН-13 Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення;

РН-14 Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен:	
1. Знання	
<i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату навчальної дисципліни;
1.2)	розкривати зміст різних видів юридичного письма;
1.3)	описувати юридичні конструкції;
1.4)	характеризувати зміст правил юридичного письма;
1.5)	розкривати відмінності техніки правотворчості, правореалізаційної та правозастосовної техніки.
2. Розуміння	
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	правила формулювання юридичних термінів;
2.2)	обговорювати специфіку юридичної презумпції, фікції, аксіоми та преюдиції;
2.3)	пояснювати правові застереження;
2.4)	ідентифікувати потрібний у конкретній ситуації вид юридичної техніки.
3. Застосування знань	
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	застосовувати знання, набуті при вивченні даної дисципліни, для розв'язання питань вдосконалення нормотворчої діяльності у подальшій практичній діяльності;
3.2)	визначати юридичні помилки документального вираження нормативно-правових актів;
3.3)	вирішувати ситуативні задачі і практичні завдання щодо створення проектів нормативно-правових актів.
демонструвати вміння застосування інструментарію юридичної техніки при створенні проектів нормативно-правових актів.	
4. Аналіз	
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	
4.1)	дискутувати щодо місця юридичної техніки в системі теорії права;
4.2)	досліджувати правотворчий процес та розподіляти його на окремі складові;
4.3)	оцінювати значимість техніко-юридичних засобів при створенні нормативно-правових актів;
4.4)	дискутувати щодо ролі різних видів юридичної техніки у правотворчій та правозастосовчій діяльності.
5. Синтез	
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>	
5.1)	систематизувати особливості використання засобів і прийомів юридичної техніки в різних правових системах;

5.2)	аргументувати потребу застосування кожного засобу і прийому юридичної техніки при створенні нормативно-правових та правозастосовних актів;
5.3)	систематизувати основні підходи до виділення засобів та способів юридичної техніки.
6. Оцінювання	
<i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>	
6.1)	пояснювати доцільність застосування конкретного виду юридичної конструкції при розробці проектів нормативно-правових актів;
6.2)	оцінювати вплив різних засобів і прийомів юридичної техніки на якість правотворчості та правозастосування;
6.3)	проводити порівняльний аналіз різних видів техніко-юридичних засобів.
7. Створення (творчість)	
<i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	визначати напрями розв'язання проблемних питань юридичної техніки;
7.2)	робити узагальнення щодо використання різних видів техніко-юридичних засобів;
7.3)	розробляти проекти нормативно-правових та правозастосовних актів.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Юридична техніка як сфера наукових знань і навчальна дисципліна

Доктринальні основи юридичної техніки. Понятійно-категоріальний апарат. Історія розвитку наукових уявлень про юридичну техніку. Німецька, французька та українська школи юридичної техніки. Предмет і зміст науки про юридичну техніку. Система методів науки про юридичну техніку: загальнонаукові, спеціальні. Джерела науки про юридичну техніку. Функції і значення юридичної техніки як галузі наукових знань. Місце теорії юридичної техніки в загальній теорії права. Співвідношення юридичної техніки як галузі наукових знань з іншими науками як правовими, так і неправовими. Предмет і зміст навчальної дисципліни “Юридична техніка”. Значення комплексного вивчення курсу серед інших юридичних дисциплін. Мета і завдання навчальної дисципліни “Юридична техніка”

Тема 2. Поняття, види і значення юридичної техніки

Наукові підходи до визначення поняття «юридична техніка» й ознаки юридичної техніки. Співвідношення понять юридична техніка, юридичний тактика і юридична технологія. Види юридичної техніки. Значення юридичної техніки. Складові елементи поняття “юридична техніка”. Показники якості юридичної техніки. Напрями вдосконалення юридичної техніки в сучасній Україні. Місце і значення юридичної техніки в юридичному процесі. Співвідношення юридичної техніки із законодавчою технікою та законодавчою технологією. Засоби та способи юридичної техніки.

Засоби та способи юридичної техніки: загальні засоби юридичної техніки; спеціально-юридичні засоби юридичної техніки. Види юридичної техніки. Загальна характеристика правотворчої, правореалізаційної та інтерпретаційної техніки. Специфіка використання засобів і прийомів юридичної техніки в різних правових системах. Загальна і галузева юридична техніка.

Тема 3. Юридична термінологія

Поняття юридичного терміна та термінології. Вимоги до юридичних термінів. Правила використання юридичних термінів. Правила формулювання юридичних термінів. Знак, слово і термін. Письмо і тексти як знакові комплекси. Поняття і види термінів, які використовуються в мові і текстах, які мають юридичне забарвлення. Вимоги до юридичних термінів. Уніфікація термінології в праві. Використання багатозначних слів та іноземної юридичної термінології в юридичному процесі. Застарілі слова (архаїзми) в юридичних текстах і мові. Професіоналізми у праві. Використання шаблонів у мові юриста. Поняття як категорія юридичної техніки. Юридичні поняття та їх роль у забезпеченні стабільності права. Правове поняття: основні риси і сутність.

Класифікація понять. Функції правових понять. Проблеми формулювання, закріплення та використання понять в юридичному процесі. Стабільність понять у праві. Дефініції у праві. Юридичні дефініції: риси і сутність. Значення дефініціювання понять.

Тема 4. Юридичне письмо

Понятійно-категоріальний апарат. Види юридичного письма. Стил ь юридичного письма. Тональність юридичного письма. Юридичне письмо як самостійний предмет дослідження. Акти “писаного права” (закони, декрети і кодекси) як відправна точка юридичного мислення. Компоненти техніки юридичного письма: юридична мова, структура, визначення термінів, логіка викладення правових норм, чіткість, однозначність і грамотність використання формулювань. Аналітичне юридичне письмо, аргументаційне юридичне письмо (процесуальні документи), правовстановлювальне юридичне письмо (правовстановлювальні документи). Властивості юридичного письма (документа). Принципи словесної організації нормативних висловлювань. Правила тональності, милозвучності юридичного письма.

Тема 5. Юридичні конструкції

Доктринальне осмислення юридичної конструкції. Визначення поняття юридичної конструкції. Види юридичних конструкцій: за сферою застосування (загальноправові, міжгалузеві та галузеві), за видами галузей позитивного права (конституційні, адміністративно-правові, цивільно-правові, кримінально-правові тощо), за поділом системи права на публічне та приватне (публічно-правові та приватно-правові), за функціями галузей у правовому регулюванні (матеріальні та процесуальні), за складом (прості та складні), за формою законів, в яких закріплюються конструкції (кодифікаційні, конструкції поточної законотворчості), за способом закріплення (текстуальні і смислові). Функції юридичних конструкцій. Юридична конструкція в комплексі елементів законотворчої техніки. Особливості юридичних конструкцій приватного та публічного права.

Тема 6. Юридичні символи та застереження

Поняття і значення юридичних символів. Функції юридичних символів. Правові символи. Символи, які використовуються в праві. Символи, які згадуються в законодавстві, не набуваючи при цьому правового характеру. Співвідношення юридичних символів з іншими категоріями. Ознаки юридичної символіки. Класифікація юридичних символів.

Інститут юридичних застережень в системі правового регулювання. Поняття правового застереження. Форма правового застереження. Об’єкт застережень. Застереження міжнародних нормативно-правових актів. Правові застереження та Конституція України.

Тема 7. Юридичні презумпції, фікції, аксіоми та преюдиції

Соціальне призначення та походження юридичної презумпції. Основні підходи до поняття юридичної презумпції. Поняття та ознаки юридичної презумпції. Співвідношення юридичних презумпцій з іншими правовими припущеннями. Класифікація юридичних презумпцій. Фактичні і правові презумпції. Матеріальні та процесуальні презумпції. Презумпції загально правові, міжгалузеві, галузеві. Значення юридичних презумпцій.

Поняття юридичної фікції. Ознаки юридичних фікцій. Фікція в праві. Фіктивний правовий стан. Внутрішня логічна структура правової фікції. Порівняння фікції з юридичною презумпцією. Класифікація юридичних фікцій. Значення юридичних фікцій.

Поняття юридичної аксіоми. Ознаки юридичних аксіом. Співвідношення юридичних аксіом з принципами права. Значення юридичних аксіом. Класифікація юридичних аксіом. Поняття юридичної преюдиції. Соціальна цінність юридичної преюдиції. Преюдиційні факти.

Тема 8. Правотворча, правореалізаційна і правозастосовна техніка

Поняття й ознаки правотворчої техніки. Співвідношення правової техніки й правової технології. Правотворчий процес і вимоги до правових актів. Правотворчі помилки. Поняття законодавчої техніки. Співвідношення законодавчої техніки й законодавчої технології.

Правотворчий процес і вимоги до правових актів. Правотворчі помилки. Тенденції розвитку та вдосконалення правотворчості в Україні.

Поняття і суть реалізації права. Види й форми правореалізації. Правозастосування як особлива форма реалізації норм права. Види правозастосування. Процес застосування норм права, його основні стадії. Техніка ведення договірної роботи. Судова діяльність як різновид правозастосування.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Юридична техніка як сфера наукових знань і навчальна дисципліна	14	1	–	–	–	13	14	1	–	–	–	13
2.	Поняття, види і значення юридичної техніки	14	1	–	–	–	13	14	1	–	–	–	13
3.	Юридична термінологія	14	1	–	–	–	13	14	1	–	–	–	13
4.	Юридичне письмо	15	1	1	–	–	13	15	1	1	–	–	13
5.	Юридичні конструкції	15	2	1	–	–	12	15	2	1	–	–	12
6.	Юридичні символи та застереження	16	2	2	–	–	12	16	2	2	–	–	12
7.	Юридичні презумпції, фікції, аксіоми та преюдиції	16	2	2	–	–	12	16	2	2	–	–	12
8.	Правотворча, правореалізаційна і правозастосовна техніка	16	2	2	–	–	12	16	2	2	–	–	12
	Усього годин:	120	12	8	–	–	100	120	12	8	–	–	100

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Завдання для самостійної роботи здобувачів

4.3.1. Завдання для самостійної роботи здобувачів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.2. Виконання індивідуальних завдань всіма здобувачами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими здобувачами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.3. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи здобувачів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація;
- 3) дискусія.

На семінарських заняттях застосовуються:

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань;
- 2) вирішення ситуаційних завдань;
- 3) складання та розгляд окремих процесуальних документів.

Поточний контроль знань здобувачів з навчальної дисципліни може проводитися у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування здобувачів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) складання та обговорення окремих процесуальних документів за ситуаційними завданнями;
- 5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

Структура екзаменаційного білету: два теоретичних питання, одне ситуаційне завдання.

Приклад екзаменаційного білету:

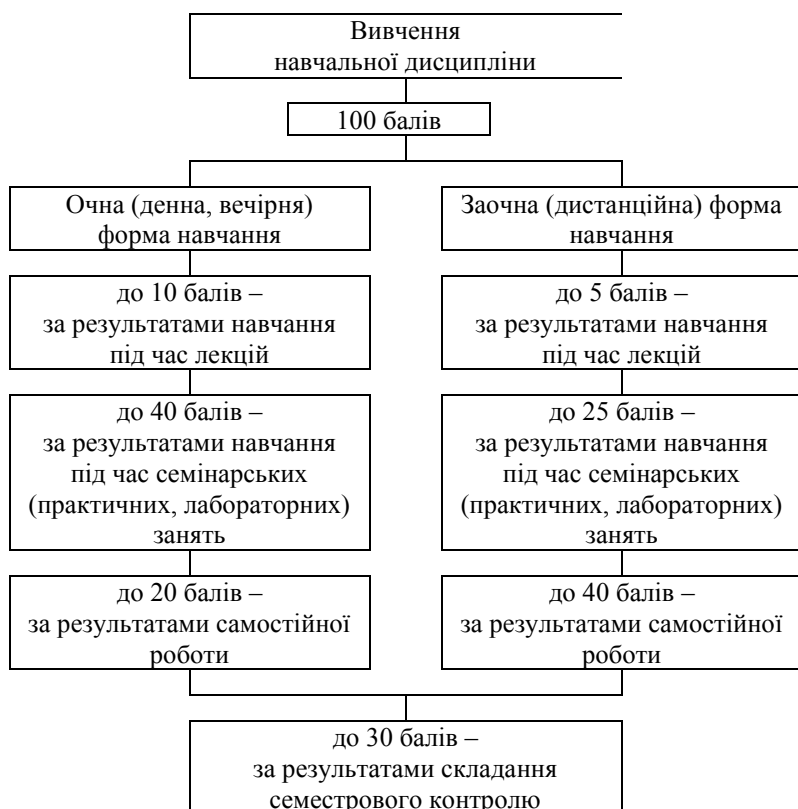
1. Компоненти техніки юридичного письма.
2. Види юридичних конструкцій.

3. У процесі роботи над проектами нормативно-правових актів, які в подальшому були прийняті, використані такі юридичні конструкції: “ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення” (ч. 1 ст. 61 Конституції України); “особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду” (ч. 1 ст. 62 Конституції України); “незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності” (ч. 2 ст. 68 Конституції України); “вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя” (ч. 2 ст. 60 Сімейного кодексу України); “усиновлення визнається недійсним за рішенням суду, якщо усиновлювач не бажав настання прав та обов'язків, які виникають у результаті усиновлення” (ч. 2 ст. 236 Сімейного кодексу України).

Вкажіть, які техніко-юридичні прийоми формування правових норм використані у вказаних конструкціях? Обґрунтуйте свою відповідь.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів здобувачам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих здобувачем під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 6 лекційних занять за денною формою навчання, 6 – за заочною формою навчання.

Отже, здобувач може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій					
			1	2	3	4	5	6
1.	Денна	6	1,7	3,4	5	6,7	8,4	10
2.	Заочна	6	1,7	3,4	5	6,7	8,4	10

6.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 4 семінарських занять за денною формою навчання, 4 – за заочною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного) заняття кожному здобувачу до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (в редакції, затвердженій рішенням вченої ради від 29 травня 2017 року, протокол № 14).

6.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу здобувачів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	8 тем	Номер теми								Усього балів
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу									
	денна форма навчання	1	1	1	1	1	1	1	1	8
	заочна форма навчання	2	2	2	2	3	3	3	3	20
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання									
	денна форма навчання									12
	заочна форма навчання									20
3.	Усього балів									
	денна форма навчання									20
	заочна форма навчання									40

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Апт Л.Ф. Дефиниции и право: монография. М.: Издательский центр «Академия», 2008. 258 с.
2. Артеменко В. Проективання нормативно-правових актів: навчальний посібник. К.: Фонд «Європа ХХІ», 2007. 256 с.
3. Бержерон Р. Правила нормопроективання. Оттава: Министерство юстиції Канади, 1999. 59 с.
4. Болдырев М. Юридическое конструирование: курс лекций. Режим доступа: <http://www.drivehq.com/file/df.aspx/publish/singa/PublicFolder/iurconst.pdf>
5. Давыдова М. Л. Юридическая техника: проблемы теории и методологии: монография. Волгоград: Изд-во ВолГУ, 2009. 318 с.
6. Дутко А.О. Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 176 с.
7. Закомлистов А. Ф. Юридическая философия. СПб.: Юрид. Центр Пресс, 2003. 548 с.
8. Законодательная техника / отв. ред. Ю. А. Тихомиров. М.: Го-ро дец, 2000. 268 с.
9. Иеринг Р. Юридическая техника. СПб., 1906. Режим доступа: <http://www.russiun-lawyers.ru/art.shtml>
10. Кашанина Т. В.Юридическая техника: учебник. М.: НОРМА - ИНФРА-М, 2011. 496 с.
11. Ковальський В. С., Козінцев І. П. Правотворчість: теоретичні та логічні засади. К.: Юрінком Інтер, 2005. 192 с.
12. Лызлов Д. Н., Картухин В. Ю. Юридическая техника: учебное пособие. М.: Ось-89, 2009. 176 с.
13. Методичні рекомендації щодо розроблення проектів законів та дотримання нормопроектної техніки: наказ Міністерства юстиції України від 21.11.2000 року №41 Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0041323-00/card6#Public>
14. Нормография: теория и методология нормотворчества: научно-методическое и учебное пособие / под ред. д-ра юрид. наук Ю. Г. Арзамасова. М.: Академический Проект, 2007. 480 с.
15. Нормотворческая юридическая техника / под ред. Н. А. Власенко. М.: Юстиц-информ, 2011. 312 с.
16. Онищук І.І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах: монографія. Харків: Право, 2019. 226 с.
17. Подорожна Т. С. Законодавчі дефініції: поняття, структура, функції: монографія. Львів: ПАІС, 2009. 196 с.
18. Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки: методичні рекомендації / заг. ред. В. П. Крижанівського. Вид. 3, випр. і допов. К.: [б. и.], 2007. 32 с.
19. Правнича лінгвістика: навчальний посібник / за заг. ред. С. М. Гусарова. К.: ПАЛИВОДА А. В., 2010. 312 с.
20. Правове письмо: навчальний посібник / В. А. Ватрас, Д. А. Монастирський, В. Г. Рогожа та ін.; за ред. Р. О. Стефанчука. К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. 148 с.

21. Про затвердження Правил підготовки проектів актів Кабінету Міністрів України Постанова Кабінету Міністрів України від 6 вересня 2005 р. № 870. Режим доступу: <http://uazakon.com/document/fpart39/idx39689.htm>
22. Проект Закону України «Про закони і законодавчу діяльність в Україні» № 2763 від 18 грудня 2006 р. Режим доступу: <http://www.portal.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>
23. Справочник по нормотворческой технике / пер. с нем. 2-е изд., перераб. М.: Издательство БЕК, 2002. 296 с.
24. Ткачук А. Законодавча техніка. Як готувати проекти законів: практичний посібник. К.: Ін-т громад. с-ства, 2004. 184 с.
25. Ткачук А. Ф. Законодавча техніка: практичний посібник. К.: Ін-т громад. с-ства, 2002. 80 с.
26. Федорова И. А. Юрисдикционные документы: учебно-методический комплекс. М.: Изд. центр ЕАОИ, 2010. 80 с.
27. Хоменко І. В. Логіка для юристів: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2001. 224 с.
28. Чухвичев Д. В. Законодательная техника: учеб. пособ. для студ. вуз., обучающихся по направл. 030500 «Юриспруденция». М.: ЮНИТИ-ДАНА: Закон и право, 2008. 239 с.
29. Шестопалова Л. М. Дослідження нормативно-правових актів: метод. рекомендації /за заг. ред. О. М. Джужі. К.: НАВС України, 2005. 164 с.
30. Шутяк І.Д. Юридична техніка: курс лекцій. Івано-Франківськ: Лабораторія академічних досліджень правового регулювання та юридичної техніки. Дрогобич: Коло, 2015. 228с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Апт Л. Ф. Правовые дефиниции в законодательстве. *Проблемы юридической техники*: сб. ст. / под ред. д. ю. н., проф., акад. В. М. Баранова. Новгород: Юрид. техника, 2000. С. 311-312.
2. Биля-Сабадаш І. О. Мовностилістичні правила вираження змісту нормативних правових актів. *Форум права*. 2009. №1. С. 35-42.
3. Грегуль Г. Вимоги до юридичних термінів. *Проблеми української термінології*. Львів: Вид-во НУ «Львів. політехніка», 2008. С. 294-297.
4. Дзейко Ж. О. Юридичні конструкції як засоби законодавчої техніки: поняття, значення та вимоги до їх створення. *Українське право*. 2007. №1. С. 17-29.
5. Дзюбенко О. Л. Теоретико-правове розуміння юридичної техніки відомчої нормотворчості. *Юриспруденція: теорія і практика*. 2009. № 7. С. 2-10.
6. Козяр В. Г. Вимоги до мови постанов Пленуму Верховного Суду України. *Наук. вісн. Львів. держ. ун-ту внутр. справ*. 2009. № 4. С. 207-214.
7. Коссович В. Закон «Про нормативно-правові акти» як засіб удосконалення нормативно-правових актів України. *Вісн. Львів. ун-ту*. Сер. юрид. 2011. Вип. 52. С. 10-20.
8. Мамутов В. Повніше використовувати техніко-юридичні засоби удосконалення законодавства. *Право України*. 2008. № 2. С. 3-8.
9. Онищук І. І. Термінологія нормативно-правового акту. *Право і Безпека: наук. журн. Харків. нац. ун-ту внутр. справ*. Х., 2010. С. 25–29.
10. Онищук І. І. Поняття та особливості техніки юридичного письма в нормативно-правовому акті. *Вісн. Чернів. нац. ун-ту ім. Ю. Федьковича*. Чернівці, 2011. С. 5-11.
11. Онищук І. І. Критерії якості юридичного письма. *Стан та перспективи розвитку законодавства України в умовах європейської інтеграції*: матер. міжвуз. наук. -практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 15 квітня 2011 р.). Івано-Франківськ, 2011. С. 21-25.
12. Проект Закону України «Про закони і законодавчу діяльність в Україні» № 2763 від 18 грудня 2006 р. Режим доступу : <http://www.portal.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>
13. Рабинович П. М. Юридическая техника законотворчества в Украине: общие проблемы. *Журн. рос. права*. 2000. №4. С. 136-142.
14. Риндюк В. І. До питання визначення поняття і видів юридичної техніки. *Держава і право: зб. наук. пр. Юридичні і політичні науки*. 2005. Вип. 27. С. 71-78.
15. Терлецька І. С. Принципи законопроекування в системі загально-правових принципів як головний фактор ефективності вітчизняної законотворчості. *Наук. записки Ін-ту законодавства Верховної Ради України*. К., 2010. № 3. С. 22-28.

16. Терлецька І. С. Законопроектна діяльність: вимоги забезпечення якості та ефективності законів. *Наук. записки Ін-ту законодавства Верховної Ради України*. 2011. № 3 (6). С. 22-25.
17. Титов В. Юридична герменевтика з погляду сучасної формальної логіки. *Вісн. Акад. правових наук України*. 1999. № 1. С. 164-179.
18. Чулінда Л. І. Шлях вдосконалення законодавства через юридико-лінгвістичні особливості побудови законодавчих текстів. *Українське право*. 1999. №2. С. 101-104.
19. Шутак І. Д. Дефекти дефініцій міжнародного права: теоретико-методологічні й техніко-юридичні аспекти. *Вісн. Нац. акад. прокуратури України*. 2009. № 4 (16). С. 84-89.
20. Шутак І. Д. Техніко-юридичні методи узгодження національного і міжнародного права. *Вісн. Нац. акад. прокуратури України*. 2009. №1 (13). С. 91-100.
21. Ященко Р. Ю. Пряма правотворчість як вид правотворчості в сучасній Україні: поняття, ознаки, проблеми забезпечення. *Дер жава і право*. Юридичні і політичні науки: зб. наук. пр. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. 2009. Вип. 43. С. 92-100.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> - Веб-портал Верховної Ради України
2. <http://www.ccu.gov.ua> - Веб-сайт Конституційного Суду України
3. <https://supreme.court.gov.ua/supreme> - Веб-сайт Верховного Суду
4. <http://www.president.gov.ua> - Веб-портал Офісу Президента України
5. <http://www.kmu.gov.ua> - Веб-портал Кабінету Міністрів України
6. <http://nbuv.gov.ua/> - Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
7. <http://gntb.gov.ua/ua/> - Веб-сайт Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
8. <http://www.ounb.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
9. <http://www.adm.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
10. <http://km-oblrada.gov.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної ради
11. <http://www.khmelnysky.com/> - Веб-сайт Хмельницької міської ради
12. <http://www.univer.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницького університету управління та права
13. <http://www.yurpractika.com> - Веб-сайт газети «Юридична практика»
14. <http://www.yurradnik.com.ua> - Юридичний портал «Юридичний радник»
15. <http://www.yur-gazeta.com> - Веб-сайт Всеукраїнського щотижневого професійного юридичного видання «Юридична газета»
16. <http://www.liga.net> - Юридичний портал «Ліга»
17. <http://www.nau.kiev.ua> - Юридична система «НАУ»

Розробник робочої програми:

Викладач дисципліни:

професор кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права,
доктор юридичних наук, професор

_____ І.Л. Самсін

15 червня 2020 року

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового права
15 червня 2020 року, протокол №10.

Завідувач кафедри _____ О.М. Буханевич

15 червня 2020 року

Декан юридичного факультету

_____ С.А. Крушинський

16 червня 2020 року

Погоджено методичною радою університету 18 червня 2020 року,
протокол № 8.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун

18 червня 2020 року

_____ Обліковий обсяг робочої програми – 0,66 ум.др.арк.